

שיכר (בירה)

רמב"ם מאכלות אסורות יז, ט - יא

הלכה ט

ויש שם דברים אחרים אסרו אותן חכמים ואף על פי שאין לאיסורן עיקר מן התורה גזרו עליהן כדי להתרחק מן העכו"ם עד שלא יתערבו בהן ישראל ויבאו לידי חתנות, ואלו הן: אסרו לשתות עמהן ואפילו במקום שאין לחוש ליין נסך, ואסרו לאכול פיתן או בישוליהן ואפילו במקום שאין לחוש לגיעוליהן.

הלכה י

כיצד לא ישתה אדם במסיבה של עכו"ם, ואף על פי שהוא יין מבושל שאינו נאסר, או שהיה שותה מכליו לבדו, **ואם היה רוב המסיבה ישראל מותר**, ואין שותין שכר שלהן שעושין מן התמרים והתאנים וכיוצא בהן ואינו אסור אלא במקום מכירתו, אבל אם הביא השכר לביתו ושתהו שם מותר שיעקר הגזירה שמא יסעוד אצלו.

הלכה יא

יין תפוחים ויין רמונים וכיוצא בהן מותר לשתותן בכל מקום דבר שאינו מצוי לא גזרו עליו, יין צמוקים הרי הוא כיון ומתנסך.

[ספר הישר לר"ת - חידושים סימן תשכ"ז].

מפני מה אסרו שכר של גוים. **לא מצינו בשכר שום איסור מדברי תנאים**. אלא שמא אחרונים נהגו בו איסור דחזו ביה חשש חתנות. **ולא כ"כ כמו בפת שהוא אפוי ביד גוי**. שהרי זה נאכל כמו שהוא חי. ובבית ישראל מותר. ומיכאן מתיר ר' שכר שלנו שבשלו גוי בבית ישראל מותר לשתותו. ואין בו משום בישולי גוים שהרי מקליות הוא עשוי ונאכל כמות שהוא חי. **הילכך הואיל ואין בו משום בישולי גוים ה"נ אין בו משום חתנות**. **הילכך הוא מותר בבית ישראל**. וכ"ש דבש.

[חדושי הראב"ד].

מפקי' ליה אבבא, ודוקא שכר דמשתרי חוץ מחנות גוי, דאינו אסור אלא משום גזירת יין, אבל מילי אחרוני דאסור משום חתנות כגון פת וכל בישולי גוים דכולהו בעקר גזירה ננהו אסור אפי' חוץ מרשות גוי, דהא לקמן [ל"ה ע"ב] איבו הוה מנכית דאכיל פת של גוים אבי מצרי, כלומר בשדות, קסבר דלית בה חתנות בשדה, אי"ל רב נחמן לא תשתעי בהדיה דאיבו.

חדושי הרמב"ן עבודה זרה לא, ב

רב פפא מפקין ליה לבבא דחנותא ושתי. ותו ליכא משום חתנות, ואף על גב דלקמן אמרינן לא תישתעו מיניה דאיבו דאכיל נהמא דארמאי אפי' אמצרי דמתא,

שאני פת דאלים חתנות דידיה מפני שהכל צריכין לו, ועוד שהוא מעשה נשים, משא"כ בשכר, והראב"ד ז"ל מפרש כן שאין חתנות האמורה בשכר אלא מפני גזירת יין ולפיכך לא החמירו, ואין זה נראה, ובנמוקי חכמי הצרפתים מצאתי בשכר ראשוניים לא אסרוהו מעולם אבל אחרונים נהגו בו חשש חתנות, ונראה שמפני זה מקילין בו שלא נאסר בב"ד, ואפשר שזהו הלשון שבמקצת הנוסחאות מפני מה אמרו שכר של גוים אסור ולית בהו מפני מה אסרו שכר של גוים.

בר	רמי	כוכבים	עובדי	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא
בר	רמי	גוים	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא	ונציה (ר"פ - רפ"ג)
בר	רמי	גוים	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא	פיזרו (רס"ט - רע"ו)
בר	רמי	גוים	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא	מינכן 95
בר	רמי	גוים	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא	ביהמ"ל 15
בר	רמי	גוים	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא	פריס 1337
בר	רמי	גוים	של	שכר	אסרו	מה	מפני	אתמר	וילנא	Krupp: heb. 41 (Private)

חדושי הריטב"א עבודה זרה לא, ב

רב פפא מפקין ליה כו'. כתב בעל התרומות ז"ל דאפשר שאם יתאכסן אצל גוי דרך עראי או אם יהיה שם איבה אם לא ישתה ממנו שהוא מותר.

[ראבי"ה סימן אלף ס'].

איתמר מפני מה אמר שכר של גוים אסור רמי בר חמא א"ר יצחק משום חתנות רב נחמן אמר משום גילויא, ודווקא באתרא דמצלו מיא, וגזרינן ישן אטו חדש. רב פפא מפיק ליה אבבא דחנותא ושתי ליה רב אחא מיייתה לבייתה ושתי ותרווייהו משום חתנות דרב אחא עביד הרחקה יתירה. ומיהו בפת ובישולי גוים לא שרינן אפילו בבית ישראל, תדע שהרי כשראה [רב] מקום [רחוק] [דחוק] לתלמידים לא אמר להם להביא לביתם ולאכול, ואמרינן נמי [ל"ה ע"ב] לא תשתעו מיניה דאייבו [דאמר] [דאכל] נהמא דארמאה אבי מצרי, אף על גב שלא היה בבית הגוי ולא גרע מבבא דחנותא. והרחקה יתירה עביד בהו. ואמר רב אחא לא אסרו אלא בעיר אבל אבי מצרי מידי דשרי.

ובספר הישר כתב הכי, מפני מה אסרו שכר של גוים, לא מצינו שום איסור בשכר מדברי התנאים אלא שהאמוראים חזו ביה חשש חתנות ולא כל כך כמו בפת שאפאו גוי שהרי זה השכר שלנו היקלו שהוא נעשה ממנו הוא נאכל כמות שהוא חי ובבית ישראל מותר אם בשלו גוי בבית ישראל והואיל ואין בו משום בישולי גוים לית ביה משום חתנות. וכ"ש הדבש [וז"ל ס' הישר (חידושים סימן תשכ"ז) שהרי זה נאכל כמו שהוא חי ובבית ישראל מותר ומיכאן מתיר ר' שכר שלנו שבשלו גוי בבית ישראל (ישראל) מותר לשתותו ואין בו משום בישולי גוים שהרי מקליות שהוא עשוי ונאכל כמות שהוא חי הילכך הואיל ואין בו משום בישולי גוים ה"נ אין בו משום חתנות הילכך מותר הוא בבית ישראל וכ"ש דבש]. וכרב קיימא לן דאמר לקמן [ל"ה ע"ב] שתינתא שרי בדחיטי ושערי, דהיינו קליות, דבשל סופרים הלך אחר המיקל.

ולא עמדתי על דבריו שא"כ אפילו בשלו גוי בבית גוי מותר לשתות, ובימי חכמים לא היו רגילין בקליות לתקנו, אי נמי סבירא (ליה) [להו] כאבוה דשמואל ולוי דאסר[ני] [שם] ואנן כרב קיימא לן. (וכן הדין אם) [וכל בישול ש] בשלו הגוי בבית ישראל לצורך ישראל [ולא] [וש]חיתה ישראל בגחלים לא ברירא לי אם גזרו אף בכי האי גוונא משום בישולי גוים אי לא, מכל מקום גבי שכר שלנו הנעשים מתבואה המיושנת, דהיינו כשתיתא, נראה להיתר כדפרישית, ואפילו לשתות בבית הגוי ואפילו אם בישלו הגוי בבית הגוי. ושמעתי אומרים שפעמים משליך הגוי לתוכו שומן חזיר וגם מושחין בו שולי קדירה כדי שלא תשרף, ואומר אני דאף בזה לא נאסור דידוע לכל שהש[ו]ן מן נותן טעם לפגם בשכר ומותר.

ושוב אחרי שדנתי כן מסברתי מצאתי בתוספות ע"ז של רבינו שב"ט שכתב קיבלתי מרבינו אב"ן חמי שכלי שבישלו בו ביום נבילה וכן בו ביום בישלו בו שכר שעורים או דבש מותר כי הבשר פוגם טעמם והוה ליה כחומץ שנפל לתוך הגריסין [ס"ה ע"ב] שפוגם ומותר. וגם ר"ת פסק כלי גוים מחזקינן להו בסתמא שאינן בני יומן [בחזקת] נותן טעם לפגם, כדחזינן לגבי קורט של חילתית [ל"ט ע"א] ולגבי כוספן של גוים [ל"ח ע"ב] וגם בסוף מסכתין [ע"ה ע"ב]. ואפילו לדברי החולקין ואומרים שכל הני ברור לתלמודא שאפילו הם בני יומן השומן מקלקל[ו]ן ולא משום שנחזיקם בחזקה שאינן בני יומן עד שידוע לנו הבירור, אפילו הכי ידוע שהשומן פוגמן. ועוד שבטל בששים לדידן ובדיעבד הוי ומותר כי הגוי אינו עושה מדעתנו אך לצורך הגוים מתקנו.

רא"ש מסכת עבודה זרה פרק ב סימן טו

טו איתמר מפני מה אסרו שכר של עובד כוכבים. רמי בר חמא אמר רבי יצחק משום חתנות. רב יצחק אמר משום גילוי ודוקא באתרא דמצלו מיא. רב פפא מפקי ליה לבבא דחנאותה ושתי. רב אחא מייתי ליה לגו ביתיה ושתי. ותרוייהו משום חתנות. מיהו רב אחא עבד הרחקה יתירא. ומ"מ לא החמירו בו כל כך כמו על הפת כי על הפת יחיה האדם ובעי הרחקה טפי.

ויראה שאין איסור אלא בשקובע עצמו לשתות בבית העובד כוכבים כדרך שהיו רגילין לקבוע עצמן לשתיה. אבל אם נכנס לבית העובדי כוכבים ושותה דרך ארעי באקראי בעלמא לא גזרו. וכן היו נוהגין כל גדולי ארץ האי.

וכן מי שלן בבית העובד כוכבים חשוב הפונדוק / הפונדק / כביתו ומותר לשתות.

ודבש דמתניתין (דף לט ב) היינו משקה שעושה מדבש. מדקאמר עלה בגמרא אי משום בשולי עובד כוכבים וכו'. והא דשרי ליה במתניתין היינו לשתותו בביתו של ישראל. ולגילוי לא חששו דאיפשר דלא מצלו מיא כמו שעושיין לשכר.

ונראה דשכר לא נאסר בימי התנאים ואח"כ בימי האמוראים כשאסרו השכר אסרו גם הדבש. אלא שבבבל היה מצוי השכר יותר. ושכר של שעורין אין בו משום בשולי עובד כוכבים לפי שאינו עולה על שולחן מלכים. אי"נ כי היכי דלא חשיבא התבואה לענין בורא פרי האדמה הכי נמי לא חשיב לענין בישולי עובד כוכבים :

ספר אור זרוע חלק ד פסקי עבודה זרה סימן קסב

[שם ע"ב] איתמר מפני מה אסרו שכר של גוים.

פרי"ת זצ"ל אף על גב דלא אשכחן בהדיא בשום מקום דאסרו שכר מ"מ נהגו בימיהם לאוסרו. ושואל התלמוד טעם לדבר. רמי בר חמא אמר משום ר' יצחק משום חתנות שלא יהא רגיל לעשות משתאות בבית גוי ויתן עיניו בבתו. רב פפא מפקי ליה אבבא דחנאותא. רב אחא מייתי ליה לביתו ושתי. תרוייהו משום חתנות. ומיהו מר עביד הרחקה יתירא ומר לא עביד הרחקה יתירא.

פ"י רבי שמואל זצ"ל לא שנא שכר שעורים משום חתנות. שכר תמרים אין בו משום בישולי גוים שהרי נאכל כמות שהוא חי משום חתנות הוא דאסור. ושכר שעורים אין בו משום בישולי גוים דהיינו נמי משום חתנות. אבל משום גיעולי גוים איכא דנותן טעם לפגם הוא. ואי משום קדירה בת יומא להא לא חיישי לפי שהן רגילין ליחד יורה לכך. עכ"ל :

[מעשה הגאונים סימן פ"ח].

ורי קלונימוס אוסר לשתות יין תותים של גוים אלא אם כן ישראל רואהו בשעה שהגוי מוציא מן החבית ליהודי לפי שהגוי מערב בו יין נסך, וכן נהגו גאוני לותייר שהגוי מערב בו יין בשעה שמוציא מן החבית, כדי להוסיף עליו, לפי שיין תותים יקרים יותר מן היין עצמו, ועוד שהוא חשוב בעיני המקבל ושותה בערבוב, ואין לחוש שמא מתחילה עודו בחבית מערב בו יין, לפי שכך מנהג של יין תותים בזמן שמערב בו אפי' קימעה מן היין אין יכול להכניסו לקיום מפני שהוא מסריח שהיין מפניו ודבר בדוק שבדקו ומצאו כן, וכשישראל המקבלו מן הגוי משגרו לר' בדורון בימים טובים אין ר' חושש בדבר לבדוק אחר יהודי בשום איסור והיתר לישראל הימנו אם קבל בכשרות מן הגוי בראיית עין לפי שלא נחשדו ישראל על כך כי כל העדה כולם קדושים.

ספר אור זרוע חלק ד פסקי עבודה זרה סימן קסג

שמעינן מיכן שאסור לשתות שכר בבית הגוים אבל חוץ לבית הגוים שרי. מיהו אדם ההולך בדרך ונתאכסן בבית גוי מותר באקראי בעלמא הואיל שאינו רגיל תדיר אצלו ליכא למיחש שיתן ענינו בבתו. אי נמי כגון נכנס בבית גוי ומזג לו כוס שכר נראה דשרי משום איבה:

[שם] והדבש. כתב הרב ר' ברוך זצ"ל בספר תרומות דשרי אפי' בביתו של גוי דלא חזינן דאסור לי' תלמודא משום דליכא כולי האי קרובי דעתא כמו שכר. ותמיהה היא זאת דאדרבה יותר יש בו קירוב דעת מבשכר. ונראה לומר דדבש נמי לא שרינן בבית הגוי אלא בביתו. ופי' רבינו שמואל זצ"ל ושמעינן מהכא דכל מידי דאסיר משום חתנות כיון דאכיל ליה בביתו ולא בבית גוי שפיר דמי וליכא משום חתנות. עכ"ל:

תוספות רבנו אלחנן

ומשום חתנות. וק"ל מי' טרבוש שג' דשרי
במשנה באכילה והיינו משקה של דבש
שקורין מיין. כראטר לקמן (דה ליט.) אי משום
בשולי גוים נאכל כמו שהוא חי ואמאי לא גזרו
משום חתנות ונ"ל דלא שכיח כי' כמו שכר
ולכך לא גזרו בו ומהי' נמי היה שמא להתיר
במקומות שאין שכר מצוי רמה לי שכר מל דבש
אי לא דמי' יש לאסור משום דהוה דבר שבמניין,
ומי' למי' משום גילוי תוסא לי' מל שכר מל

ספר התרומה הלכות עכו"ם סימן קנז

ודבש דשרי בבית של עכו"ם דלא חזינן דאסור ליה תלמודא משום דליכא קרובי דעתא אפי' כמו שכר.

ספר מצוות גדול לאוין סימן קמח

שכר של גוים אסור לשתותו בבית הגוי משום גזירת חתנות דהא רב פפא (אפקא) [מפקן] ליה אבבא דחנותא (ע"ז לא, ב) ואם נתאכסן בבית הגוי מותר (ע"פ סה"ת סי' קנח ע"ש ובסימנים), אבל דבש ושאר משקין מותרין אפילו בבית הגוי (סימני סה"ת שם), ומי תותים וכל משקין שיקרים יותר מיין (אוסרין) [אסורים] לשתות אם לא ראוהו ישראל כשמשכו גוי מן החבית שמא עירב בו יין להגדיל המדה אבל בחבית אין לחוש שמא עירבו בו יין שהרי היה מתקלקל, ואם היין יותר יקר מן המשקה אין לחוש שערבו [בו] יין להרשיע כדמוכח שם (לד, ב) גבי קיסתא דמוריסא בלומא קיסתא דחמרא בארבע לומי

כלי אחסון

[תוספות רבינו אלחנן].

והא הכא דרוצה בקיומו על ידי דבר אחר וקתני דאסור.

ותימה לר' אמאי פריך מהאי ברייתא תיקשי ליה מתני' (לעיל כ"ט ע"ב) דקתני נודות הגוים וקנקניהן ויין ישראל כנוס בהן אסורין איסור הנאה דברי ר' מאיר, והיינו רוצה בקיומו על ידי דבר אחר שאינו חושש ביין שלהם כלל ואפי' הכא אוסר ר"מ הקנקנים, וקשיא למאן (דאסור) [דמתיר], ועוד דמתני' אלימא לאקשווי

דלא שייך בקנקנים תירוצא דשמא יבקע נודו וכו', ולא שייך האי טעמא כי אם בנודות שעשאן שטיחין לחמור שעל ידי כן ישכח שהיה בהן יין נסך ויטלם ויתפרם על גבי נודו ולאן אדעתיה.

ונראה לי דר"מ לא היה אוסר כלל קנקנים, ולא קאי אסורים ואיסורן איסור הנאה דקתני במשנה אנודות וקנקנים **אלא איין**, אף על גב דקאמר אסורים לשון רבים ומשום דמזכיר נודות וקנקנים קאמר אסורים לשון רבים ואיינות הכנוסין בהם קאי, וראה לדבר דקאמר לקמן (ל"ח ע"ב) גבי וכבשים שדרכן לתת לתוכן יין וחומץ ר' יוחנן אמר אפי' בידוע שנותנין בהן יין שרי בהנאה ומאי שנא ממוריסי לר"מ דאסר התם ידיע ממשו הכא לא ידיע ממשו, ותימה אמאי לא הדר פריך ומאי שנא מקנקנים לר"מ אף על גב דלא ידיע ממשו אסור, אלא ש"מ דלא אסר ר"מ קנקנים בהנאה כלל, (ומעשה) [ומקשה] דהכא היה טועה שהיה סבור דרשב"ג דאוסר לעשות מהן שטיחין לחמור משום דאסורין בהנאה, דהא שום תנא לא אסר להו בהנאה כדפרישית, מ"ר.

וקשה לי דסוף סוף תיקשי ליה לקמן, דמאי שנא כבשים שנתן בהן גוי יין מיין של ישראל הכנוס בקנקנים של גוים לר"מ דאסור בהנאה אף על גב דלא ידיע ממשו של יין איסור הנפלט בכלי עם יין ישראל שבו. **ויש לנו לומר דההוא חשיב ליה כידוע ממשו הואיל וגוף היין מתערב עם של ישראל אעפ"י שאינו ניכר ואינו בעין ולא ידוע כלל, והחמירו בענין זה במין במינו הואיל ומתערב עם יין ישראל וחוזר גם הוא להיות יין ולכך החמירו בו לאסור בהנאה יין ישראל הכנוס בקנקנים, אעפ"י שהקלו בכבשים שנתנו בהן יין וחומץ להתייר בהנאה אעפ"י שיש טעם יין ולא ידיע ממשו ובטל מתורת יין והקלו שם לענין איסור הנאה,** ומהאי טעמא י"ל דלא תיקשי מידי נמי לקמן מאי שנא מקנקנים לר"מ דאסירי בהנאה הם עצמן אף על גב דלא ידיע ממשו, דאיכא למימר דהואיל ועתידי יין שבקנקנים ליעשות יין אם ימכרם לגוי ליתן בהם יין אסרום חכמים בהנאה דהוי כעין גופיה.

ומה שקשה לר' כאן אדפריך מברייתא תיקשי ליה ממתני' דאסרא לר"מ נודות וקנקנים בהנאה אף על גב דרוצה בקיומו על ידי דבר אחר, **נ"ל דלא קשה מידי, דלא מיקרי רוצה בקיומו ע"י דבר אחר אלא כגון סמיכת כרעי המטה בחרס הדרייני ולעשות שטיחין לחמור בנודות דלא שייכא הך הנאה כלל ליין, אבל קנקנים דאסרינן בהנאה היינו כגון למכור לגוים דהוה ליה רוצה בקיומו לצורך יין ואסור אעפ"י שהגוי אינו חושש שיפלוט מהן כלל יין, אבל להשתמש בכעין סמיכת כרעי המטה בחרס הדרייני כגון ליתן בהן חפציו זה יתיר ר"מ, או להצניעם לישנם שנים עשר חודש דאהא ליכא מאן דפליג שלא יוכל לישנם י"ב חודש להתירם, ומיהו האי לא מיקרי נהנה בהם ששומרם עד שיהיו מותרים, ואפי' רוצה בקיומו שמא לא מיקרי כיון שכל עיקרם להתירם מתכוין, ומ"מ לכל דבר דהוי רוצה בקיומו על ידי דבר אחר יתירם ר"מ, והלכך לא פריך מידי ממתני', נ"ל ומודה ר'.**

ומיהו קשה לפי ר' דיש ספרים דגר' בתר שינויא דרבא, ולמ"ד רוצה בקיומו ע"י דבר אחר אסור מאי שנא מקנקנים דשרי, התם ליתיה לאיסוריה בעיניה והכא איתיה לאיסוריה בעיניה, ולפי גירסא זו משמע דקרי יין איסור המובלע בקנקנים רוצה בקיומו ע"י דבר אחר, ולפי זה הוה מצי למיפרך למאן דשרי מקנקנים לר"מ, אם לא נאמר כפי ר' דאפי' ר"מ שרי בהנאת קנקנים ולא פליג אלא ביין כדפרי', מיהו גירסא זו אינה בספרים.

ועוד נ"ל דלפי הך גירסא אתי נמי שפיר, ולעולם נפרש דאיסור קנקנים דמתני' לא מיקרי רוצה בקיומו ע"י דבר אחר, והא דלא פריך אפי' למ"ד רוצה בקיומו ע"י דבר אחר מותר מאי שנא חרס הדרייני דאסור בהנאה לכ"ע מקנקנים דשרו בהנאה לרבנן, כי בזה היה פשוט לו שיש חילוק דחרס הדרייני הוא גופי' הוי יין וחמיר טפי מקנקנים והיל' לא קשיא אלא למאן דאסר רוצה בקיומו ע"י דבר אחר דכיון דמחמיר כל כך בחרס הדרייני דאפי' לסמוך בו כרעי המטה אסר כל שכן שהיה לנו להחמיר בקנקנים לאסור בהנאה, ואנן שרינן ליה בהנאה לגמרי לרבנן ואפי' רוצה בקיומו על ידי היין ואפי' לכנוס בהן יין ישראל שרינן ומותר היין בהנאה

רק שאסור בשתייה, והיה לנו לאסור הואיל ויש איסור הנאה בין הנבלע בהן כגון אם היה נפלט ע"י האור, ומשני התם ליתיה לאיסוריה בעיניה וכו' ולהכי שרינן בהנאה התם לגמרי אף על גב דאסרינן הכא אפי' לסמוך כרעי המטה, נ"ל. ויש ספרים דגרסי ולמ"ד רוצה בקיומו וכו', והרי פירשתיה.

חדושי הרמב"ן עבודה זרה לב, א

מדקא מקשינן מנודות של גוים וכו' למאן דשרי רוצה בקיומו של חרס אדרייני, שמעינן מינה דמאן דאסר ה"ה לנודות ולקנקנים וכיון דהלכתא כמאן דאסר ש"מ אסור ליתן מים בכליהם ולהשתמש בהם כלל וזו הרחקה יתירה, אבל במקצת נוסחאות מצאתי כעין פירושם של ראשונים ולמ"ד רוצה בקיומו ע"י דבר אחר אסור מ"ש קנקנים דשרו בהנאה אמר לך התם ליכא איסורא בעיניה הכא איכא איסורא בעיניה, ומשמע מהאי לישנא דמאן דאסר לא אסר אלא בחרס אדרייני דכיון גופיה הוא ואיתיה לאיסורא בעיניה, אבל בשאר כליהן של גוים לא, וכן עיקר דאי לא לישמעין רבותא בשאר כלים, והא דאקשינן מנודות של גוים בדרך ק"ו אקשינן כלומר בשלמא למאן דאסר איכא למימר דלאו דוקא בחרס אדרייני אלא ה"ה לנודות, אלא למאן דשרי ודאי קשיא, והרבה מקומות בתלמוד דיכול למימר וליטעמיד לדידך מי ניחא ולא אמר הכי, ופריק רבא לכו"ע התם טעמא מאי משום שמא יבקע נודו וקם ליה תירוציה דרבא, א"נ לשטיחין כמאן דאיתיה לאיסורא בעיניה דמי דהעור מתקשה בין שעמד בו הרבה ומהני לשטיחין וניכר הוא דומיא דחרס אדרייני שבליעת היין גדולה שבו מסייעת בסמיכת כרעי המטה שלו, הילכך נודות הגוים וקנקניהם אינם אסורים בהנאה ורוצה בקיומן מותר, וכ"נ דעת רבינו ז"ל שלא כתבה לפי שאין חרס אדרייני מצוי עכשיו.

חדושי הריטב"א עבודה זרה לב, א

גרסת הספרים וליטעמיד קנקנים נמי ליתסרו למזבן מאי שנא נודות ומאי שנא קנקנים אלא אמר רבא נודות היינו טעמא גזירה שמא יבקע נודו כו'. והכי פירושא וליטעמיד דהא דאסרינן לעשות מן הנודות שטיחין טעמא משום דכלי יין נסך אסורין בהנאה והוא הדין דלשאר תשמיש אסירי, אי הכי קנקנים נמי יהו אסורין ואנן חזינן מעשים בכל יום דזבנינן קנקנים של גוים ויהבינן בהו מיא וכל מידי ולא אסרינן להו אלא לחמרא בלבד, מאי שנא נודות ומאי שנא קנקנים, אלא ודאי כלי יין מותרין בהנאה חוץ מן היין בלבד, ואפילו למאן דאסר בחרס הדרייני דשאני התם דהוי כמאן דאיתיה לחמרא בעין, וטעמא דנודות לאו משום איסור הנאה הוא אלא גזירה שמא יבקע נודו כו' ומשום דהא זמנין דשכיח דעבדי הכי, אבל שאר תשמישין מותרין, ואין צריך לומר שהקנקנים שלנו שהם של עץ מותרין לישב עליהן או לעשות מהן תקרה וכל דבר, ואינן אסורין אלא לתת בהן יין בלבד, וכן הלכה, וכדתניא לקמן (לי"ג א') גוי נותן לתוכן יין [ישראל נותן לתוכן מים].